

BUITEN

7^E JAARGANG N^O. 28.

ZATERDAG 12 JULI 1913.

Foto Chr. Abraas.

DE DELFTSCHE LUSTRUM-FEESTEN.
ABBAS DE GROOTE, SHAH-IN-SHAH (DE HEER C. T. STORK D.W^{ZN}.) MET DE LIEFSTE ZIJNER
KONINGINNEN.

INHOUD:

DE DELFTSCHE LUSTRUM-FEESTEN. ILLUSTR. BLZ. 329, 339—340	
DE ZONNEVROUW, DOOR GASTON LEROUX (2)	BLZ. 330
IDEAAL, (GEDICHT), DOOR JOANNES REDDINGIUS	„ 331
TOEN DE ROZEN BLOEIDEN. DOOR J. H. RÖSSING, GEÏLLUSTREERD.	BLZ. 332—335
OVERIJSELSCH E LEGENDES, I. DE WITTE WIVE VAN ESPELOO, (VERVOLG), DOOR JOSEF COHEN	BLZ. 334
DE ONTVANGST VAN BRINDEJONC DES MOULINAIS, NA ZIJN KRANIGE VLIETGTOCHT OVER EEN GROOT DEEL VAN EUROPA IN PARIJS TERUGGEKOMEN. ILLUSTRATIE	„ 336
HET BEZOEK VAN KARDINAAL VAN ROSSUM AAN ZIJN VADERLAND. ILLUSTRATIE	„ 336
DE ONTHULING VAN HET MONUMENT VOOR PHILIP SIDNEY OP HET ENGELSCH KERKHOF TE ZUTPHEN, OP 2 JULI L.L. ILLUSTRATIE	„ 337
HET GEBARENSPEL KURROGLOE EN NIGHARA, TE DELFT TIJDENS DE LUSTRUM-FEESTEN VERTOOND. ILLUSTR.	„ 337
DE HISTORISCHE OPTOCHT TE ZUTPHEN OP 3 JULI L.L. ILLUSTRATIES	„ 338
ST. CRISTOPHER OF ST. KITTS, EERSTELING DER ENGELSCHE WEST-INDISCHE KOLONIËN, (SLOT)	„ 338
DE GROOTE ROZENTENTONSTELLING TE BOSKOOP, DOOR E. TH. W.	„ 338
NIEUWS OP VISCHTRANSPORTGEBIED. DOOR G.	„ 340

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

De uitgevers verzoeken beleefdijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

DE ZONNEVROUW

door GASTON LEROUX.

(2) (Geautoriseerde vertaling).
EERSTE BOEK.

PLOTSSELING klonk, vanaf het binnenplein, een luid geraas, en bijna gelijktijdig werd de deur opengestooten, en kwam als verdwaasd een der bedienden binnenuit. Den vreemdeling echter ziend, hield hij zijn vaart in en zei geen woord. Maria-Theresia heette hem te spreken. Raymond verstond en sprak uitmuntend Spaansch. Zoo vernam hij het ongeluk, dat de onderneming getroffen had.

— De Indianen komen opzetten van de eilanden. Er is een veldslag geleverd tusschen hen en de Chineezzen. Eén koelie is gedood, drie zijn er ernstig gewond.

Maria-Theresia gaf niet van de luttelste ontroering blijk. Op killen, ongevoeligen toon vroeg zij:

— Waar is het gebeurd? Op de noordelijke eilanden?

— Neen, te Chinchu.

— Was Huascar dan niet bij hen?

— Huascar was bij hen. Hij is met hen teruggekeerd! Daer is hij. . . .

— Laat hem binnenkomen!

II.

De bediende liep naar buiten en wenkte. Een prachtige Indiaan trad het kantoor binnen.

Hoe kalm Maria-Theresia zich ook hield, hij was nog veel rustiger dan zij. Het jongemeisje had zich aan haar lessenaar gezet. De Indiaan schreed op haar toe, terwijl hij met een weidsch gebaar zijn reusachtigen stroehoed afnam. Hij was uit Trujillo, dat wil zeggen uit het land, waar de grootste, de schoonste en de sterkste mannen wonen, een stam, die zich afkomstig rekent van Manco-Capac, den eersten Koning der Incas; zijn welige gouden haren vielen tot op zijn schouders, en omlijstten een gelaat als een reusachtige roedkoperen medaille. Zijn blik vertoonde, terwijl die zich op Maria-Theresia vestigde, een vreemde teedere uitdrukking, welke aan Raymond al dadelijk mishaagde. De man was gedrapeerd in een soort van mantel van opvallend levendige kleuren, een zoogenaamde puncho. Tusschen zijn gordel droeg hij een mes in een lederen scheede.

— Vertel mij eens, hoe alles gebeurd is, begon Maria-Theresia, die zijn groet heel niet beantwoord had, op strengen toon.

De Indiaan, hoe koel ook, bewees door zijn gelaatsuitdrukking, dat zulk een ontvangst in het bijzijn van een vreemdeling hem

kwetste, en in zijn taal, het Quichua, begon hij te vertellen. Maar het jongemeisje verzocht hem Spaansch te spreken, en gaf hem daarbij op hooghartigen toon te kennen, dat het niet paste in tegenwoordigheid van een derde een taal te bezigen, welke deze derde niet verstond. Terwijl de Indiaan deze berisping aanhoorde, fronste hij de wenkbrouwen, en bekeek Raymond van het hoofd tot de voeten met een blik vol minachtende hoogheid.

— Ik wacht, zei Maria-Theresia. — Je Indianen hebben een van mijn Chineezzen vermoord, niet waar?

— De schandelijke zoon van het Westen heeft gelachen, omdat onze mannen *Cohetes* ontstoken hadden om het eerste kwartier der nieuwe maan te vieren.

— Jouw Indianen hoeven in mijn tijd geen voetzoekers af te steken. Daarvoor betaal ik hen niet.

— Het was het heerlijke feest van het eerste kwartier der nieuwe maan.

— Ja, ja, mooi. Jelui met je eerste kwartier. En je laatste kwartier, en de volle maan, en de zon, en de sterren. . . . en alle katholieke feestdagen erbij! Jouw Indianen doen niets dan feestvieren. Ze zijn lui, en ze drinken; omdat ze jou vrienden zijn, heb ik ze geduld, maar nu ze mijn beste bedienden gaan vermoorden. . . .

— De schandelijke zonen van het Westen zijn geen goede bedienden, ze hebben u niet lief.

— Ze doen hun werk goed.

— Ja, voor niets. Ze hebben niet het minste gevoel van eigenwaarde. Het zijn honden.

— Ze bewijzen me goede diensten. Maar jou Indianen houd ik alleen uit meelijden.

— Uit meelijden!

De Indiaan zei dit woord alsof hij het uitspuwde. Hij stak zijn vuist uit zijn puncho omhoog, en schudde die boven zijn hoofd in een dreigend en tevens wanhopig gebaar. Dan zonk de arm weer. Hij stapte naar de deur, doch voor hij die opende, keerde hij zich snel naar Maria-Theresia en zei snel een paar woorden in zijn taal. Terwijl hij sprak, leken zijn oogen wel te vlammen. Maar reeds had hij zijn puncho weder over zijn schouder geworpen, en was verdwenen.

Het jonge meisje had onderwijl werktuigelijk met haar potlood gespeeld.

— Goeie reis, zei ze nu.

— Wat heeft hij beweerd?

— Dat hij weggaat en nooit meer terugkomt.

— Hij zag er onheilspellend uit.

— Och, aanstellerij. Hij verveelt me gruwelijk. Hij is wel trouw, dat moet ik zeggen. Hij heeft, als ik hem kan gelooven, alles gedaan wat in zijn vermogen was om het ongeluk, dat gebeurd is, af te wenden. Maar zijn troep is volkomen onbruikbaar. Het is gewoonweg een ellende met die Indianen. Een hoovaardigheid, dat die menschen erop nahouden! Nu en werken, daar weten ze niet van. Ik ben besloten, voortaan maar Chineezzen in mijn dienst te nemen.

— Pas op, dan kom je op den index.

— Wat moet ik dan anders doen. De Indianen van Huascar heb ik gehouden, ofschoon ik wel wist, dat ik op hun werk niet veel rekenen kon. Ik deed dat alleen om mij voor vijandelijkheden te vrijwaren. Maar nu ze me mijn koelies gaan vermoorden, moeten ze het maar ergens anders gaan zoeken. Ik voor mij houd ze niet langer.

— En Huascar?

— Hij kan doen wat hij wil. Hij is hier opgegroeid. Hij was erg gesteld op mijn moeder. Hij was voor haar door het vuur gelopen.

— Dan zal het hem wel verdriet doen te vertrekken.

— Ja.

— En doe je toch niets om hem hier te houden?

— Neen. . . . Maar zeg, we vergeten je oom heelemaal.

Ze schelde.

— De auto, beval ze den knecht. . . . En. . . . de Indianen?

Zijn ze al weg?

— Ze zijn heengegaan met Huascar.

— Allemaal?

— Ja, allemaal.

— Zonder veel drukte?

— Geen woord spraken ze.

— Zijn zij aan de kas geweest om hun geld?

— Neen, Huascar had het hun verboden.

— En de koelies van de Eilanden?

— Die hebben we hier niet meer gezien.

— Maar de gewonden? En de doode? Wat is daarmee gebeurd?

— Die zijn door de Chineezzen al naar hun wijk getransporteerd.

— Een bewonderenswaardig volk. Vlug nu, de auto!

Zij had een coket hoedje opgezet, en was nu bezig hare handschoenen aan te trekken. Zij ging aan het stuurrad zitten.

In snelle vaart gleden zij naar de Muelle Darsena. Hij was vol bewondering voor haar handigheid in het uitwijken, voor de zekerheid van elk harer bewegingen, voor de koenheid, waarmede zij den wagen door de volkrijke buurt te sturen wist. Een jongen, die op de voetplank zat, vertoonde niet de geringste angst bij het scheren langs de muren bij een kort genomen draai.

— Wordt er veel auto gereden in Peru?

— Neen, we hebben geen goede wegen. Ik gebruik mijn auto alleen om van Callao naar Lima te gaan, elken dag heen en weer. Want ik ga elken avond naar Lima. Soms maak ik ook wel eens

tochtjes langs de zee, naar een of andere badplaats die in de mode is, Corillos of Ancon. — Wacht even, Raymond. Een seconde!

Zij had langzaam geremd. De auto stond nu stil. Bevallig groette zij een klein popperig hoofd, dat, zachtrose en met gefriseerde haren, tusschen twee bloempotjes voor een venster zat te glimlachen. Zij wenkte en het hoofdje verdween, om eenige seconden later weer te verschijnen op de schouders van een galanten ouden heer, die een statige uniform droeg. Deze oude heer bleef een weinig achteraf in den deurpost staan, en Maria Theresia sprong op het trottoir, en fluisterde het gefriseerde hoofd snel iets toe. Dan wipte ze fluks weer naast Raymond in de auto, liet den toeter klinken, en vlood weder havenwaarts.

— Heb je hem gezien? vroeg ze. — Den *Señor inspector superior*, het hoofd van onze politie? Ik heb hem het geval even verteld. Dat loopt best af, als tenminste de Chineezzen geen klacht indienen. Ik ben met opzet dezen weg gegaan, omdat ik wel wist hem hier te treffen.

Ze kwamen vroeg genoeg aan de kade aan. Een sleepboot kwam juist de haven binnen, en voerde het schip der *Steam Pacific Navigation Company* achter zich aan. Daar aan boord zou oom François Gaspard vermoedelijk nog altijd bezig zijn met het maken van aantekeningen, b.v. wanneer men de haven van Callao binnenvaart, wordt men getroffen door... dit en dat, enzovoorts, enzovoorts. Hij had een overeenkomst voor correspondenties met een groot dagblad.

Maria Theresia moest hij hooren over „haar haven”, met een geestdrift dat zij erover babbelen kon... zestig millioen was er aan ten koste gelegd door een Fransche maatschappij. De goederen konden zoó vanuit het schip in de spoorwagons over geladen worden. 51.500 M² ja, mijnheer, meer dan 50.000 M² oppervlakte, die haven. Ach, die goede, mooie Muelle Darsena! Wat een genegenheid had ze ervoor! O, dat verrukkelijke vertier aan boord der schepen en op den wal. O, dat tumult van den handel en het verkeer langs de groote kaden, waar men over een paar jaren, na de opening van het Panama-kanaal zulke ontzettende schatten verschepen zou! O, Santiago overvleugeld! Chili in den grond geboord! De nederlaag van 1878 gewroken.

Het was vol verbazing, dat Raymond haar aanhoorde. Ze somde getallenreeksen op als een ingenieur; ze werkte met winstbegrotingen als een reeder. Dit was nu waarlijk een genoeglijke zeldzaamheid, dit heldere vrouwenhoofd. Het was juist wat hem, die verbeelding — zoowel bij mannen als bij vrouwen — haatte ongemeen goed moest aanstaan. Hij had genoeg van vage fantasieën, zoo zei hij altijd, — al ware het alleen maar door de onbestemde geleerdheden van zijn oom, die met een heiligen ernst op de meest hersensschimmige hypothesen heel een geschiedenis der menscheit meende te kunnen opbouwen.

— Het zou alles heel mooi zijn, voegde ze eraan toe, en thans fronste zij de wenkbrauwen, — het zou alles prachtig gaan, als ze maar weer geen domheden begonnen. En dat doen ze...

— Wat dan? Welke domheden?

— De revolutie.

Zij waren nu op de Kade, en wachtten de landing van het schip af.

— Zoo, hier ook al? deed Raymond. — We hebben er onderweg al meer bijgewoond; in Venezuela, en ook in Guayquil. Dat was in staat van beleg. En generaal Zoo en Zoo regeerde daar al sedert acht en veertig uur. Hij rukte op Quito aan met zijn leger. Daar was de wettige regeering ingesloten.

— Ja, ja, het is een soort epidemie, ging het jongemeisje voort, — een soort van epidemie, die tegenwoordig overal in de Andes heerscht. Over Bolivia ben ik ook niet erg gerust. Er zijn slechte geruchten uit de streek van het Titicaca-meer.

— Maar dat zal me moeilijkheden geven bij mijn onderneming in Cuzco! zei Raymond, die eensklaps veel belang in de zaak scheen te stellen.

— Ja, dat had ik je nog maar niet gezegd. Ik had er tot morgen mee willen wachten. Vandaag moest niets de blijdschap van ons weerzien verstoren... Maar de geheele omtrek van Cuzco is in handen van de partijangers van Garcia.

— Garcia? Wie is dat?

— Een vroegere aanbieder van me.

— Maar ik geloof, dat iedereen hier in de streek een aanbieder van je geweest is, mijn lieve Maria-Theresia.

— Ach, spreek er niet van. Verveeld dat die lui me hebben! Toen ik uit Parijs kwam, — denk eens aan: uit Parijs! — en, voor het eerst, na moeders overlijden, op een bal bij den president kwam — toen heeft bijna iedereen me zijn liefde verklaard. Neen, soms zijn ze heusch onuitstaanbaar. Net kleine kinderen. Die Garcia is ook een klein kind, en ondeugend. Hij heeft de Indianen rondom Arequipa en Cuzco opgeroepen... Hij wil nu den president afzetten, en zelf in zijn plaats komen! Maar Veintemilla zal het hem niet gemakkelijk maken.

— Zijn er troepen op hem afgestuurd?

— Ja, de troepen zijn ginds bij elkaar, maar ze vechten natuurlijk niet...

— Waar wachten ze dan op?

— Men zegt: op het groote feest van de Interaymi.

— Wat is dat dan?

— Dat is het zonnefeest van de Quichuas. Die Indianen, het is een vergift. Weet je wel, dat drie vierden van de troepen, zoowel die van den president als van de oproerlingen, uit Indianen bestaat? Het is dus eenvoudig dat vriend en vijand wacht om op hun gemeenschappelijk zich dronken te gaan drinken. O, je

kunt er zeker van zijn, dat Garcia in Bolivia binnendringen zal, maar voor het zoo ver is, zal de prijs van de guano al aardig wat daaronder geleden hebben. Het zal een streep door mijn rekening zijn.

— Dag, mijnheer Ozout. Hoe gaat het? Hebt u een goeden overtocht gehad?

Deze uitroep was bestemd voor François Gaspard, die haar met zijn notitieboek als met een zakdoek toewuifde. De stoomboot lag aan den steiger. De bruggen werden uitgeworpen. Maria-Theresia en Raymond gingen aan boord. Verheugd omhelsde het jonge meisje den goeden ouden heer. Evenals Raymond, vroeg ook de oom haar dadelijk: „Hoe gaat het in de guano?” Er er was een lichte verbazing in zijn toon.

Want de Ozouts, die haar zoo jong, zoo vroolijk en zoo zorgeloos gekend hadden, waren nog maar steeds verbaasd over het besluit, dat zij bij het sterven van haar moeder plotseling genomen had: om namelijk in alle haast naar Peru te vertrekken, om het beheer te voeren over een van de belangrijkste concessies van natuurmest, die een der voornaamste voortbrengselen van die eilanden is.

Want Maria-Theresia had niet kunnen vergeten, dat ze daarginds een kleine broer en een zusje had, Isabella en Christobal, en haar vader kende ze zoo goed; die was nog kinderlijker misschien dan zij drieën; die kon niets anders dan uitgaan, en op zijn reisjes naar Parijs al het geld verteren, dat moeder verdiend had.

Haar moeder, de dochter van een reeder uit Bordeaux, was gehuwd met den beminnelijken markies Chistobal de la Torre, attaché aan het Peruaansche gezantschap, juist op het oogenblik dat de beminnelijke heer hoognoedig zijn blazoën vergulden moest. De kennismaking tusschen de jongelui had plaats gehad in het badseizoen te Pontailac. Den volgenden winter reeds ging de markiezin naar Peru scheep; behalve haar bruidschat bracht zij haar politiek inzicht en haar aanleg voor den handel mede, welke haar ertoe brachten, de guano-onderneming ter hand te nemen, in plaats als zoovele anderen het goudzoeken aan te pakken in een land, waar genoeg goud te vinden was, doch waar toentertijd zoo goed als geen verkeersmiddelen bestonden. De markies was wanhopig, maar ziend, dat hij aldoor maar kon blijven putten uit een kas, die zich telkenmale weer vulde, vergaf hij aan zijn vrouw dat ze hem zoo rijk maakte, en bij haar dood was hij ook niet eens zoo bijzonder verbaasd toen hij bemerkte, dat zijn oudste dochter dezelfde practische deugden als haar moeder te bezitten bleek. Hij liet haar doen wat zij goedvond, en hij was haar zeer erkentelijk, dat ze de even ernstige als vervelende zaken geheel voor haar rekening nam.

— En waar is mijn goede Christobal? vroeg oom François Gaspard, terwijl hij aldoor het oog angstig gericht hield op zijn koffers, die werden uitgeladen.

— Hij verwacht u pas morgen. Hij maakt een schitterende ontvangst voor u gereed! Ik mag wel zeggen: een plechtige ontvangst, mijnheer Ozout, een plechtige ontvangst, dat is de naam voor zoo iets als u nu wordt bereid door het Aardrijkskundig Genootschap.

De koffer met documenten was nu zorgvuldig ingeschreven aan de goederenloods, en François Gaspard kon nu eindelijk besluiten in de auto te stappen. In volle vaart vlood deze nu den weg naar Lima af. Maria-Theresia wilde vóór den avond thuis zijn, en de avond valt zeer snel in die streken.

Na een wijk der van adobes 1) gebouwde huizen te zijn doorgereden, passeerde zij eenige groepen aardige villa's, en daarna ijlden zij langs een soort van moeras, dat overdekt was met brem en warrig riet. Hier en ginder staken dichte groepen bananenboomen en rossige tamarisken, ontzaglijke gomboomen en grillige dennen uit de eindeloze vlakte omhoog. Het landschap was verzengd door de zon, geteisterd door een droog klimaat, waarin geen enkele maal de regen wat frischheid brengen komt. Deze *Campo* rondom Lima is dan ook allesbehalve een aantrekkelijke streek om te wonen. In de verte bespeurde men nu hutten van bamboe en pleisterklei. (Wordt vervolgd).

1) In de zon gebakken steenen.

IDEAAL.

Gij zijt de Schoonheid zelf, wanneer gij treedt de wouden door, op 't rythme licht bewogen van dans, die duut; hoe lachen mij uw oogen, wat zijt gij schoon in 't sierlijk witte kleed.

Daar is niet een, die ooit mijn denken weet, en geen vermoedt mijn mooie hooge pogen: ik schep een werkelijkheid waar list noch logen den mensch omgeeft met eeuwig-durend leed.

Begrijpt gij nu, dat ik tot u wil komen en weelde-woorden van uw mond verwacht? Het leven gaf en heeft zooveel genomen,

Maar sterk is hij, die naar het hoogste tracht. Ik denk aan u en voel mij stil vervroomen, nu 't schoonst gelaat in liefde tot mij lacht.

JOANNES REDDINGIUS.

Schneiders

Foto C. Steenbergh.

UIT HET OPENLUCHTSPEL „TOEN DE ROZEN BLOEIDEN.”
MARIA ANTOINETTE MET HARE HOFDAME GRAVIN JULES DE POLIGNAC.

TOEN DE ROZEN BLOEIDEN....

„Z AAGT ge nooit des morgens bloemen staan en vond ze vóór de avondstond vergaan?”... Mevrouw Amy Grothe-Twiss klaagt het Vondel na, in zoo menig stuk voor het verwonderlijk schoone natuurtooneel in het Suzannapark van haar buiten „Corvin” te Hilversum, door haar geschreven. Van „Svava” tot „Toen de rozen bloeiden”, gaat door al haar werk een groote droefheid, een stille weemoed; ’t en baat geen beklag; de gelieven treuren, hun tranen vallen zacht neder als op een koel rozenblad, — tranen, geschreid om het versterven van liefde, om het moeten besloten houden van liefde, om de korthed der liefde, om onbegrepen liefde, om het scheiden van twee gelieven, in den hemel bestemd voor elkander, maar door aardse wetten of banden van elkander gescheiden.

Den minnenden in de scheppingen van Mevrouw Amy Grothe-Twiss gaat het als Fédor in Tolstoi’s „Levende lijk”; de vormen, en de maatschappelijke instellingen drukken ook hun zwaar; het leven der Zigeuners, der natuurmenschen, vrij van maatschappelijke conventie lokt ook hun aan; onder de Zigeuners zouden zij willen gaan om een rijk liefdesleven te leven. Allen houden als Fédor en het Zigeunermeisje, dat hem begreep, hunne liefde rein. Op de liefde van geen der personen bij Mevr. Amy Grothe-Twiss rust een smet. Maar allen hebben een nameloos, een nooit bevredigd verlangen, een zucht naar schooner leven, een smachten naar een leven in den geest, naar hooger zieleven. Slechts in tranen vinden zij troost. „L’homme est un apprenti, la douleur est son maître!” Dit dichterwoord is het hunne, ook dat andere: „Et le seul plaisir, que j’ai eu de ma vie, c’est d’avoir quelquefois pleuré!”

Troost in tranen! Ook in een leven, dat velen verborgen blijft, — in een geestesleven, een leven in het geheimzinnige, in het onbewuste tusschen hemel en aarde, waarvan geen schoolsche wijsheid droomt.

Met de droefheid gaat door alle werk van Mevr. Amy Grothe-Twiss een opgaan in donkere machten, een gelooven aan helzigers, aan menschen, die in de toekomst schouwen en uit de lijnen der hand van anderen lezen wat hun lot zal zijn. Van „Svava” tot „Toen de rozen bloeiden”.

Het zeer bijzondere talent en het fijn gevoel van Mevr. Amy Grothe-Twiss hebben haar steeds behoed hare personen tot treurwilgen te maken, tot klagers en klaagsters. Zij allen staan in het

volle leven, in de rijke genietingen van dat leven; zij zijn omringd van weelde en nemen deel aan alle wereldsch vermaak.

Doch bij al het blijde en weelderige leven om hen heen, gevoelen zij zich arm, verlaten en eenzaam, om het niet kunnen stillen van een heimelijk verlangen, of omdat hun ziel in het omringende geen zielegemeenschap vindt. Naar het uiterlijk zijn ze blijde, doch hun ziele schreit. Hebben zij een wijle het geluk van waar, innig leven, het versmelten van ziel bij ziel gekend, — dat geluk was broos, dat leven kort als het leven der bloemen. Niets bleef als de herinnering uit den schoonen tijd, dat voor hen de rozen bloeiden. Doch de weemoed der herinnering is zoet, de weemoed der herinnering troost.

Zulke stemmingen en overdenkingen schijnen Mevrouw Amy Grothe-Twiss te drijven tot de vorming van een beeld, of als zij die in eenig wezen ontdekt heeft, dat wezen tot model te nemen, tot verpersoonlijking harer stemmingen en overdenkingen. Dit keer had zij het geluk het oog te slaan op Frankrijk’s jonge en schoone Koningin, Maria Antoinette, wier leven in rozen op- en in tranen onder-ging. Vijftien jaar oud, was zij, dartzel kind, hangende aan vrijheid en vermaken, met den Dauphin van Frankrijk gehuwd. De verliederlijke omgeving van het hof leide haar en haar man alle listen en lagen, en benamen haar alle vrijheid. Koningin geworden, trok zij, echt Weener kind, zich terug in de schijnwereld, de wereld der doode vormen en, ging te Versailles, in het jachtslot, klein Trianon, in de bekoorlijke omgeving, een leven van blijheid en vrijheid leven, met verachting van alle hoofsch dwang, van alle étiquette. Een idyllisch herderinneleven! Slechts de meest vertrouwden uit de hofomgeving mochten met haar dat leven deelen. Het was een leven tusschen rozen, bloeiend bij hemelschen zonneshijn. Met zang, dans en komediespel werden er namiddagen en avonden gesleten. Na den vroegen avondmaaltijd werden met allen avondwandelingen gemaakt en toen allen naar de weelderige komedie van klein Trianon om er te genieten het spel der grootste artiesten van de Comédie française, of van de Opéra. Na het tooneelgenot een samenzijn met de kunstenaars en kunstenaressen, en den blijden dag besloten met nog blijder avond. In den roes van genot vergat Maria Antoinette alle hare plichten als Koningin, verspilde schatten, door het land opgebracht, en scheen niet te willen begrijpen, dat zij hare onderzaten verbitterde en tegen zich in het harnas joeg.

Zij ging verder en ving aan zelf comédie of opera te spelen, zich te bemoeien met het in-elkaar-zetten der stukken, met de toneelschermen, met de muziek, als ware zij tooneeldirectrice.

De Koning was te goed om haar in iets tegen te gaan, hij deelde in hare vermaken of hield zich onledig met het maken van sloten. Toch drong er naar Trianon meer dan genoeg door van de ontevredenheid der onderdanen, waarin zelfs enkelen van de vrouwen der omgeving deelden. De Koning waarschuwde zijne gemalin, doch het vermaak, het leven als bloem, als schoone roos, verdreef iedere raadgeving. Hare moeder, Maria Theresia, keizerin van Oostenrijk, niet onbekend gebleven met het leven harer dochter, had haar nu en dan op hare plichten gewezen, en bij de ontvangst van een portret, haar geschreven: „Ik dacht een Koningin te zullen zien en ik zag een actrice”. Ten laatste gaf hare moeder het op en schreef haar dezen brief:

Madame et ma chère fille!

Tous les courriers, j'attends des nouvelles consolantes, mais elles tardent trop. Je souhaite un temps abominable, pour que le Roi ne chasse pas tant et se fatigue, et que la Reine ne joue pas le soir, et bien avant dans la nuit. Cela est mal pour votre santé et beauté, très mauvais vous séparant du Roi et très mauvais pour le présent et l'avenir. Vous ne faites pas votre devoir de vous ranger selon votre époux. S'il est trop bon, cela ne vous excuse pas et rend vos torts plus grands, et votre avenir me fait trembler.”

Koningin Maria Antoinette stoorde zich niet aan de raadgeving van hare moeder, zij bleef het futteloos leven voortzetten. Niets vermoedend en niets begrijpend van wat er in Frankrijk omging, zelfs niet van de beroering die te Parijs de vertooning van Beaumarchais' „Le Mariage de Figaro”, als voorbereidend de omwenteling, verwekt had, bekwam haar de lust om Beaumarchais' „Le Barbier de Séville” in haar mooi theater te vertoonen, waarin zij zelf de rol van Rosine zou vervullen. De voorstelling werd gegeven in bijwezen van Beaumarchais en den beroemden acteur Dazincourt, die kort geleden roem had verworven om zijne voortreffelijke creatie van „Figaro”. Hij had het stuk helpen instudeeren en in 't bijzonder de Koningin van goeden raad gediend bij haar creatie van Rosine, zoo dat zij die rol werkelijk in het vierde bedrijf voortreffelijk moet hebben gespeeld.

De vertooning van „Le Barbier de Séville” had plaats op een hachelijk tijdstip. Het Fransche volk was verontwaardigd over wat enkele dagen te voren was geschied. De Koning had namelijk den Groot-Aalmoezenier de Rohan gevangen laten nemen op het oogenblik, dat hij, gekleed in zijn statigste gewaad, zich naar het altaar begaf, zich van geen enkele schuld bewust. Men bracht dit feit in verband met de bekende geschiedenis van het parelen halssnoer, dat de Koningin voor 1 miljoen 600 duizend francs gekocht zou hebben. Bij onderzoek is het onware dezer voorstelling gebleken. Op het oogenblik, dat op Trianon gespeeld werd: „Le barbier de Séville” kon men niet anders dan deze verspillings gelooven en veroordeelen. Het volk nam een dreigende houding aan. De koning schijnt iets van het naderende onheil gevoeld te hebben. Een legende bevestigt het. Deze verhaalt, dat bij de eerste opkomst van Maria Antoinette als Rosine in „Le barbier de Séville”, er uit het midden der baignoires een schel gefluit opging, tot groote ontsteltenis van het hof. Een officier van dienst begaf zich onmiddellijk naar de plaats van waar het geluid kwam. Hij zag er een man zitten, geheel in het zwart gekleed, den hoed ver over de oogen getrokken. Toen de officier van dienst naderde om hem te verwijderen, nam de man in het zwart zijn hoed af. De officier, het gezicht ziende, week ontzet terug: . . . hij stond vóór den Koning!

Het vervolg van het leven van Maria Antoinette weet men. Zij eindigde haar leven op het schavot. Hare houding bij het gevangen nemen en gedurende hare gevangenschap en haar afscheid nemen van het leven bewezen, dat zij karakter en fierheid had. In haar ongeluk heeft Maria Antoinette blijvende meewarigheid gewekt.

* * *

„Toen de rozen bloeiden! . . .” is slechts een episode uit het leven van Marie-Antoinette. Mevrouw Amy Grothe-Twiss heeft er aan ontleend slechts, wat betrekking heeft op het vrije en vroolijke leven op klein Trianon, tot om-

Schnabelst.

Foto C. Steenbergh.

UIT HET OPENLUCHTSPEL „TOEN DE ROZEN BLOEIDEN.”

M. BARON D'ADHÉMAR EEN HERDERSDANS UITVOERENDE MET EEN VAN DE HOFDAMES.

streeks de vertooning van „Le Barbier de Séville”. En daaruit alleen het leven van feest en feestgeruisch, van landelijk genot en afwezigheid van iedere bekommering om 's lands zaken. Met groot overleg heeft de schrijfster den indruk van Maria Antoinette's doen op het volk op verren afstand gehouden, maar hoe ver er ook van, de sombere achtergrond is er, en ook het voorgevoel van naderende zorgen, van ommekeer.

De schrijfster laat twee vrouwen, baron de Besenval en graaf de Vaudreuil in ongedwongen gesprek, als ter loops, het karakter, de schoon- en geestigheid der Koningin en de ontevredenheid der onderdanen teekenen, gewach maken van de schimpschriften tegen haar en ook verklaren waarom zij het zorgeloze leven op Trianon voerde, terwijl beide heeren niet nalaten te doen uitkomen, dat zelfs, onder de getrouwen op Trianon, jaloezie en intrigues heerschen en dat er afgunst bestaat op graaf Alex Fersen, attaché van de Zweedsche legatie, wien de Koningin in het oog loopend begunstigt.

De heeren hadden gelijk. Mevr. Amy Grothe-Twiss stelt Graaf Alex Fersen — hij moet een knappe jonge man zijn, slank, vrij en frank — dan ook voor als levende in zielegemeenschap met de Koningin en de Koningin met hem. Louter verwantschap van zielen: geen onrein begeeren. Aan het blootleggen van dien toestand heeft Mevrouw Amy Grothe-Twiss al haar talent besteed. Zulke toestanden gevoelt ze mee, kan ze doorleven, ze smaakt er de zoete poëzie van en gaat op in de stemming van weemoed, van smartelijk, naamloos, niet uit te spreken verlangen, en geniet in droefheid liefdesheerlijkheid der reine zielen. In die toestanden blijft het zoete van den weemoed niet verborgen. De teekening der toestanden, het openbaren van hooger wee vormen de kern en het

Schnabelst.

Foto C. Steenbergh.

UIT HET OPENLUCHTSPEL „TOEN DE ROZEN BLOEIDEN.”

GRAAF AXEL FERSEN NEEMT AFSCHIED VAN MARIA ANTOINETTE.

beste van alle werk der schrijfster, ook niet het minst van „Toen de rozen bloeiden...” Het bloeien, geuren en kleuren der rozen, het korte leven der rozen werd haar het symbool van het stille, wel haast verdwijnende liefdesgeluk van Maria Antoinette en Graaf Alex Fersen. In den tijd en den bloei der rozen liet zij beider hoogere liefde leven, de liefde naar den geest, het zich één-weten nu en voor altijd, onbekommerd wat het aardse leven brengt. De oude waarzegster zegt het duidelijk, als ze de koningin het naderen van onheil voorspeld heeft, in de woorden: „Wees dan getroost en weet dat door onpeilbaar leed de geest onsterfelijkheid bereikt!” Voor dat leed zal Hare Majesteit sterk zijn; zij zal het toonen! De herinnering aan den tijd der rozen blijft. Ieder heeft in zijn leven dien tijd, al begrijpen velen niet wat de rozen fluisteren. In de aanbidding van een roos is veel heil verborgen; de koningin weet bij het afscheid van graaf Alex Fersen ook geen schooner blijk van innigheid hem te geven dan een schoone roos, die hij eerbiedig aanvaardt als de Roos der Herinnering; Graaf Fersen gevoelde diep de beteekenis der roos. Als de Koningin hem vraagt haar door de rozenlanen naar het theater te geleiden, met de weemoedige opmerking, dat ze morgen zulk geluk niet zal hebben, antwoordt Graaf Alex Fersen met innig gevoelde woorden, en legt er de beteekenis van het geheele stuk in: „Nee, Uwe Majesteit, dat zal in langen tijd niet meer geschieden. Maar er zijn dingen, die, wanneer men ze eens heeft mogen doen, voor altijd blijven bestaan. Rozen bloeien en rozen sterven, maar de Roos der Herinnering blijft eeuwig leven!”

Slechts aanduiding van het wezen, van de beteekenis van: „Toen de rozen bloeiden...”, toen de liefde leefde, toen de liefde bepareld werd met tranen, toen liefde overging in liefdesherinnering, en in het smartelijk toch lieflijk wee van scheiden, waarin men wel goénacht wou zeggen tot den morgen... wordt met deze regelen bedoeld. De fabel is de schoone vaas, waarin de rozen vervat zijn. Die fabel bleef eenvoudig, bescheiden als een vaas zonder versiersel, onzijdig van kleur om slechts de rozen, de couleur der rozen te doen lichten. Een episode uit het leven der rozen speelt met het rooskleurig jong geluk, niet in huizen der menschen of paleizen der vorsten, ze speelt in lachende landouwen, in gaarden en hoven van rozen.

Zóó is gespeeld, gezongen, gedanst, gemusiceerd in het teer karakter der rozen in het tot rozengeerde getooverde Openluchttooneel van het Suzannapark van Mevr. Amy Grothe-Twiss' buitenplaats Corvin te Hilversum, zóó is gespeeld door haar zelf, als de oude zigeunerin, door jonge dames in de weelderige kostuums uit den tijd van Marie Antoinette, op het hoofd den door haar uit Italië ingevoerden strooien hoed met rozen en nog eens rozen, en door heeren in het hoofsche kostuum; — zóó is gezongen door zangers en een lief zangeresje, in vreemde en in 's lands taal; — zóó is muziek gemaakt door speellieden uit Utrecht. En zóó hebben zij hen, die op het rozenfeest genood waren, onder bekoring gebracht, ondanks tekortkomingen, ondanks dreigende regenbuien, ondanks het verwaaien der woorden door enkele windvlagen, om aan het slot de dichteres, de gastvrouw, de ziel van alles, Mevr. Amy Grothe-Twiss, te overstrooien met rozen, te danken met rozen, om zelf ook met rozen der herinnering aan zoo'schoon een rozenfeest verblijd te worden.

J. H. RÖSSING.

Overneming verboden.

BALLET, GEDANST DOOR MARIA ANTOINETTE TE SCHÖNBRUNN.

Naar een schilderij in Klein-Trianon.

OVERIJSSELSCH LEGENDES.

I. DE WITTE WIVE VAN ESPELOO.

(Vervolg).

ZIJN beenen zetten zich in beweging, en snel liep hij. Achter zich, vlak achter zich, hoorde hij de witte wive, en ze zong haar zegezang.

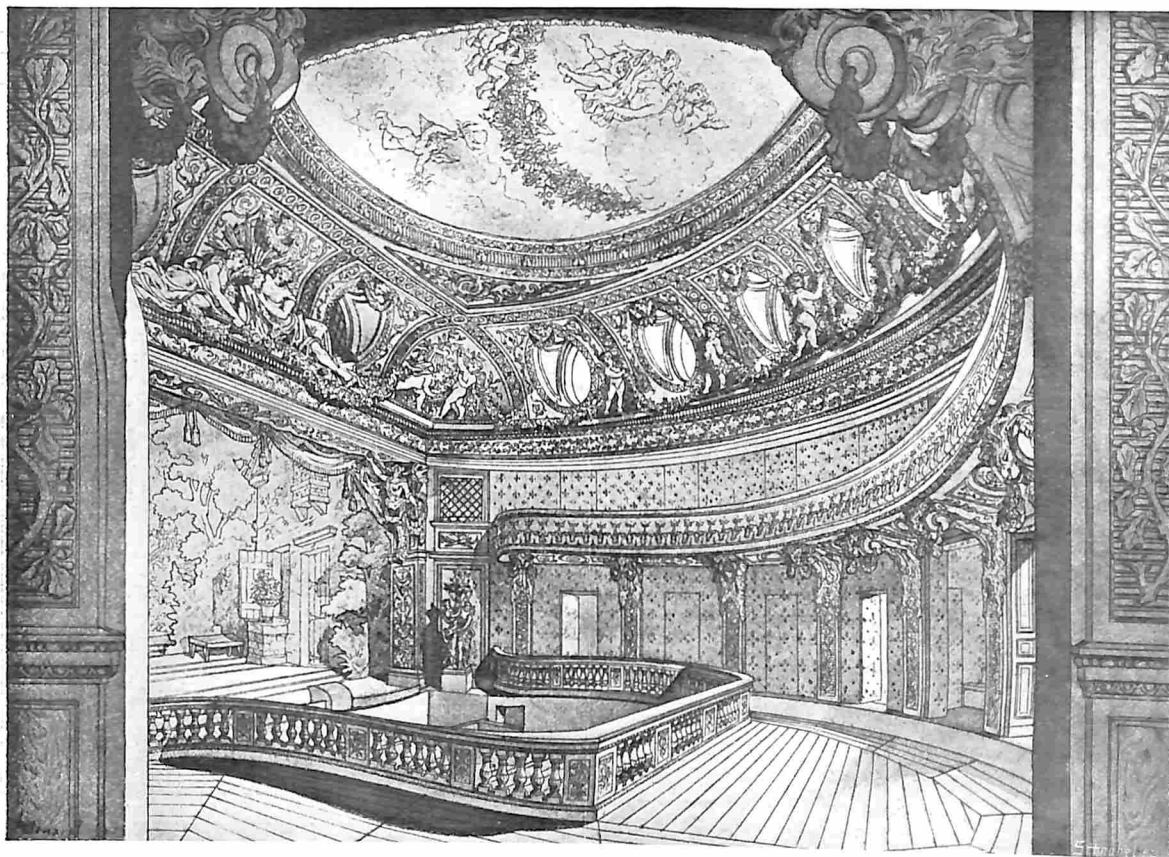
„Wanneer 't goud.... goud.... er niet zou zijn, hadden de witte wiven geen macht over de menschen. Daarginds zal ik je vangen, waar de sneeuw het hoogste ligt. Loop, Gait, want ik wil mijn loon voor mijn wachten, ren weg, zoo vlug je kunt. In de sterren heb ik gelezen, dat je struikelen zult, en ik je grijpen zal. Daarom vlieg! Ik kom achter je met breede vleugels, mijn adem is al bij je, en mijn stem klinkt vlak in je ooren. Volg den horizon, ik verlicht je den weg door den glans van de wratten op mijn hoofd, en eerst later zal ik het licht dooven, als je neervalt. Dan grijp ik. Krijt het uit van pijn, Gait — mij doet dat weelde — en meer goud.... goud, goud, geef ik je ervoor.”

Hij struikelde.... bleef liggen. Zij stond stil, lachte luid.

„Al kan ik je nu grijpen met mijn klauwen, en dragen naar mijn hol, dan wil ik nog niet, Gait. Sta op! Langs den heelen horizon wil ik je volgen, tot je eindelijk neervalt. Hoog zal ik je tillen in mijn sterke armen. Voel je mijn nagels niet?... Loop, Gait, ontvlucht me, er is mogelijkheid, dat je ontsnapt....”

Zoo sprak ze vol list, en Gait stond op, ontvlood haar. Vlak achter hem was haar stem, haar spot, haar adem.

„Je bent mij vervallen”, gierlachte ze, „loop wat minder snel, alle menschen hebben zich aan mijn klauwen gewend. Morgenvroeg ga je naar Golida's vader, en je legt hem 't goud.... goud.. goud.... over. Slechts één voor-

DE SCHOUWBURGZAAL IN TRIANON, WAAR MARIA ANTOINETTE OPTRAD.

Foto C. Steenbergh.

Schmabel'sc.

UIT HET OPENLUCHTSPEL „TOEN DE ROZEN BLOEIDEN”.
LE PREMIER GENTILHOMME DE LA COUR VRAAGT VERLOF OM HET AAPJE
TE MOGEN VOORSTELLEN.

waarde stel ik, Gait. Dat je eens per week, in de toekomst, hier naar de heide terugkeert... ik zal je wachten aan den rand van den witten grond, en je medevoeren aan mijn hand. Daar ginds — bij den hoogen beuk is het einde van mijn gebied. Verder mag ik niet komen. Daar begint het rijk van den IJsel-reus, van den Wilgeman, zooals ze hem noemen. Hij is mijn grootste vijand, maar hij kan niets tegen mij doen, want hij heeft geen goud... niets... heeft hij... Hij kan geen menschen vangen. Onbeweeglijk staat hij bij de rivier... als een boom... maar als ik op zijn grond kom... trekt hij met zijn lange armen... Daarom wil ik, dat jij bij de grens valt. Ik wil dat... ik wil dat.”

Hij besloot, wanhopig, met een woesten sprong zich straks van de witte wive te bevrijden, doch zij lachte slechts.

„Hahaha! Je moet mij behooren, geen sprong kan je redden. De lucht kaatst je terug, in mijn armen. Meen je, dat ik je dat alles gezegd zou hebben, als ik niet zeker van je was? Maar ik wil je waarschuwen voor den Wilgeman, want men zal je van hem spreken. De wilgeman is arm, hij heeft niets op de wereld dan zijn grauwe, verwilderde baard, maar goud heeft hij niet, en daarom wil ik je nu al zeggen, wend je niet tot hem”.

Eensklaps zweeg ze.

Uit de witte sneeuw schoot de duisternis van den beuk naar boven en de takken sloegen als schaduwen tegen de blanke, stille lucht, onmiddellijk, als was er geen afstand tusschen hemel en aarde. Op den grond was wéér de schaduw in tienvoudige vergroting van beuk en takken, zwijsend, zonder ritseling, koolzwart, en dus leek het, of het beeld van den boom overal was, of er niets anders in de wereld bestond.

Dat was de grens en het einde van alles.

Gait voelde het, dat hij nooit langs den beuk heen zou kunnen glijden, hij struikelde, viel lang-uit neer. De witte wive greep hem vast, haar klauwen sidderden, toen ze hem mee-sleurde naar haar hol, zóó snel, dat geen paard haar kon achterhalen. Ze hield hem hoog in de lucht, haar nevel was witter dan desneeuw, en wie haar aanschouwde, met haar buit geheven, werd angstig te moede, en vluchtte naar huis. Den volgenden morgen zou men het elkander in de heidedorpen vertellen, dat weer een prooi door haar was gegrepen, en dat er weer een nieuw man tot macht en aanzien zou raken.

Het hol, — de witte wive-kuil van Espeloo — naderde als een levend wezen. Het was een muil met scherpe tanden, wijd-geopend, gereed het slachtoffer te ontvangen.

Van verre slingerde ze hem weg, ze danste om de groeve met vreemde woorden en zangen, ze schaterlachte om haar roem, de witte wive, de machtigste van allen, die er woonden op het kale Overijselsche land.

Ze zong de zonderlingste woorden, in een taal, die lang geleden op de heide was gesproken, vóór de dagen dat zij was geboren. Zij, die vroeger op den dorren grond hadden gewoond, hadden slechts de kwade geesten achtergelaten, die vreemde klanken wisten, door nie-

mand begrepen. Ook de witte wive van Espeloo kende de lang-vergeten spreuken, die dreigend waren van klank, en die Gait deden huiveren, terwijl hij haar zag dansen om de groeve. Eindelijk sprak ze woorden, die hij kende.

„Wilgeman! Wilgeman! wie van ons beiden was de machtigste, Wilgeman, IJselreus, die meende, dat Gait nooit de witte wive zou verhooren? Als ik aan de grens van mijn gebied stond, Wilgeman, Wilgeman! en jij je takken armen naar de lucht hief, en zoo zwijsend stond als had je me niets te zeggen, wist ik, dat hij mijn klauwen voelen moest en luid zong ik. Nu ligt hij in de witte wivekuil, en iedere week zal hij bij mij komen, en al je verstand zal niet machtig genoeg zijn, Wilgeman! Wilgeman! om hem zijn schuld te doen lossen.”

Zij luisterde naar de lucht, of geen klank overklonk, maar het duister behield zijn zwijsend. Zij balde haar handen tot vuisten.

„Wilgeman! hoor je niet naar me? Meen je, dat je machtiger bent dan ik! de witte wive van Espeloo? Weer voer ik een man, met de zonde in zijn bloed, naar je gebied, en ik, de witte wive van Espeloo, bevolk je land met hen, die de schande liefhebben. Eeuwig is mijn overwinning. Spreek, Wilgeman, je hebt me nooit geantwoord. Zal de dag niet eens komen, dat ik je lok uit je land, en dat je je niet verweren kunt tegen mij? Is er iets onmogelijk

voor de witte wive van Espeloo? Zelfs Gait heb ik aangegrepen, en morgen komt hij bij je, IJselreus... Jij een IJselreus? Een dwerg ben je, Wilgeman, met je onmachtig goed hart en je wijsheid, waarnaar niemand luistert. Hoe kan dat ook? Ik, de witte wive, zorg ervoor, dat je koning wordt over zondaars, die niet naar je willen luisteren. Arme Wilgeman! Arme IJselreus!”

Een breede golf van stilte stroomde uit het IJselland over de roerloos-geslagen vlakte, en de witte wive breidde haar armen uit, als wilde zij ze vangen, en tegen haar borst drukken. Het gelukte haar niet: de stilte bleef haar omringen, en haar bloed brandde, toen zij bedacht, hoe de Wilgeman haar weer beleedigde. Met de witte wive wilde hij niet spreken; dat was zijn macht. Om hem te doen voelen, dat ze zijn trots niet vreesde, zong ze met schelle stem, luider dan het huilen van den storm, dat het verder klonk dan de oevers der rivier, en alle witte wiven van de kuilen in de Veluwe en het land van Zutphen uit haar groeven te voorschijn schoten en haar tienvoudig de echo van haar lied toezongen.

„Witte wiven! die heerscht door het harde goud, behoud uw macht. Maakt u meester van de menschenziel, vóór een andere stem heeft gesproken. Laat de mensch dwalen op donkere wegen, en houdt zijn hoofd gebogen, tot hij niets anders meer ziet voor zijn benevelde oogen dan de kleur van het goud, dat rood is als bloed.

Witte wiven, die heerscht door het harde goud, laten wij het zweren met de eeden, die ons zijn geleerd door een nooit-genoemen naam, dat geen mensch het vruchtbaar land van den IJsel betreedt, voor wij hem in onze klauwen hebben gesleurd naar de groeve, waar wij wonen.

Foto C. Steenbergh.

Schmabel'sc.

UIT HET OPENLUCHTSPEL „TOEN DE ROZEN BLOEIDEN”.
HET MENUET.

Foto Haagsch Ill. Bureau

DE ONTVANGST VAN BRINDE JONC DES MOULINAIS, NA ZIJN KRANIGE VLIEGTOCHT OVER EEN GROOT DEEL VAN EUROPA IN PARIJS TERUGGEKOMEN.

Witte wiven, laat allen blijven op de dorre aarde, waar het koren schraal opschiet, allen, die niet willen luisteren naar onze lokkende stem:

Witte wiven, laat de Wilgeman heerschen over verloren zielen.

Wij bezweren dit met de eeden door een nooit-genoemden naam geleerd....

Heksepanne, heksekroed,
Met 'n betjen paddebloed
En een wilde-zwinnen-snoet
't Is veur witte wiven goed
En 'n olde oelenpoot
En 'n rat twee dagen dood
En 'n spitse addertong
En 'n voele kringelongs
Moak doar gauw 'n papken van,
Dat geen mensch verdragen kan".

De Wilgeman antwoordde niet.... De witte wiven kregen en schreeuwden, ze dreigden met haar vuisten, terwijl de heks van Espeloo de koele omdanste, en 't schuim van haar lippen spuwde naar het slachtoffer, Gait, die onbewegelijk neerlag, als een mensch, door den bliksem getroffen.

Toen den volgenden morgen de zon hoog aan den hemel stond, lag hij in de groeve, en hij ontwaakte als door een hevigen pijn. Zijn arm bloedde, in de huid waren groote gaten geslagen, of hij door een wolf was gebeten. Hij richtte zich op. Naast hem

Foto Haagsch Ill. Bureau.

HET BEZOEK VAN KARDINAAL VAN ROSSUM AAN ZIJN VADERLAND. ZIJNE EMINENTIE (RECHTS, MET ONBEDEKTEN HOOFDE) IS VERGEZELD VAN ZIJN SECRETARIS EN EENIGE UTRECHTSCH E GEESTELIJKEN.

in hooge hoopen lag het beloofde goud. Terwijl hij het verzamelde en zich verhieft, om het te dragen, bemerkte hij, dat hij het met moeite kon torsen. Daarom kwam hij met gebogen hoofd bij Golida's vader.

Deze ontving hem met luidruchtige blijdschap.

„De witte wive van Espeloo heeft dus wel het goud?” riep hij. „Geluk met je geluk, Gait, maar dat hoef ik niet te wenschen, omdat het geluk zichzelf vermeerdert. Je hebt nu het goud, en zie! daar komt Golida om je welkom te heeten bij ons. Binnen enkele dagen zal ze je vrouw zijn, heisa! het wordt een vroolijke bruiloft. Alles, wat rijk en voor-naam is in dit rijke land zal hier te gast komen, en een groot feestmaal zullen wij doen aanrichten. Pauwen en kapoenen zullen wij braden, en speenvarkens bij dozijnen. Er is een minstrel uit 't Vlaanderenland, die zoete vooizen kent, van „De twee coninckinderen”, en ook zingt hij van het visschertje, dat wil gaan visschen in het riet. Als hij zingt, wordt iedere stem, die spreekt in ons oproerig hart, stil, en niets, dat ons kwelt, stoort ons meer”.

„Is er dan iets, dat kwellen kan — als men het goud heeft?”

„Zwijg”, schreeuwde de ander angstig, en staarde voor zich uit, gelijk een mensch, die in den nacht een vreeswekkend geluid hoort. „Heeft dan de witte wive jou geen eischen gesteld?”

„Eenmaal moest ik bij haar komen tusschen den Zondag en den Zondag”.

„Je hebt 't goud.... wees tevreden.... denk niet verder na.... denk niet verder na.... Zie geen schaduw tusschen het zonlicht. Daar is 't jonge meisje, daar komt ze.... Gait.... wees gelukkig”. Hij hield den knods stijf in zijn handen gekneld. „Die zal me behoeden, de stok, dat niet te veel stemmen zullen spreken in mijn hart, en dat ik des avonds den Wilgeman voorbij-ga, als een doove”.

„De Wilgeman?” kreet Gait. „Over hem sprak de witte wive”. Golida's vader legde zijn hand zwaar op Gait's schouder.

„Je hebt het geluk, geniet ervan”.

Zij zwegden beiden.

Langzaam naderde het jonge meisje. Zij klapte van vreugde in de handen, toen zij de beiden tezamen zag, en ze strekte haar armen uit. Haar gelaat was van een, die nooit van verdriet heeft geweten, en Gait meende, dat hij naast haar nooit leed zou kennen.

Haar oogen hadden de kleur van roerloos water, door herfstzonlicht in den namiddag zachtken bespeeld, rossig-glanzend en diep-blauw tot een onnoemelijk-verre tint gemengd, als van een kind, en haar gang was zoo licht en sierlijk als van een ree, die een dicht bosschage voor het vlakke veld gaat verlaten, en haar

lach lachte hem tegemoet als een wetering van het lage land, die de verborgen wel ontspringt en plots door zonlicht wordt getroffen. Zonlicht was ze — lentesonlicht, zomerzonlicht, herfstzonlicht, winterzonlicht. Eeuwige liefde was ze, en geen zorgen waren er voor den man, die naast haar leven zou.

Ze bleef voor hem staan. Het eerst zag ze hem in de oogen, en haar lach verstonde. Ze keek naar het goud, dat hij in zijn armen torschte.

„Toen je de vorige maal hier was”, zeide ze droeve, „kwam je als een arm man, en je had me niets te bieden dan je liefde. Heb je toch met de witte wive gesproken, zooals de Wilgeman me heeft gezegd? Ik wilde het niet gelooven, al heeft hij nog nooit een logen verteld. Was dat je liefde, Gait?”

Hij bemerkte tot zijn verbazing, dat haar gelaat zonder smart bleef, en dat ook haar stem blijmoedig had geklonken. Hij wist niet, dat zij een vrouw was, die haar leed had leeren te verbergen, daar zij geluk wilde brengen aan hen, die troost behoefde om der wille van de wreede wereld, en dat haar eigen smart grooter nog was dan haar medelijden, dat ze toonde.

„Gait, waarom heb je de witte wive boven mij gesteld?”

„Kon ik je dan verwerven zonder goud?”

„Zóó niet, zóó niet”.

„Is dan mijn zonde vergeefs geweest?”

Foto C. Steenbergh.

DE ONTHULLING VAN HET MONUMENT VOOR PHILIP SIDNEY OP HET ENGELSCHE KERKHOF TE ZUTPHEN, OP 2 JULI L.L. PHILIP SIDNEY, DE GEESTIGE, GELEERDE EN DAPPERE ENGELSCHE EDELMAN, WERD 22 SEPT. 1586 IN EEN GEVECHT MET DE SPANJAARDEN BIJ ZUTPHEN GEWOND EN OVERLEED EENIGE WEKEN DAARNA.

„Gait! beter was het geweest, als wij eeuwig gescheiden waren gebleven”.

„Ik heb je lief”.

Ze zag hem weder aan.

„Ik jou dan minder?”

„Nu ik de zonde heb gewaagd, om jouwentwil, red me”.

„Is er ooit een mensch gered van de klauwen van de witte wive?”

„Maar was er wel ooit iemand, die zijn zonde heeft durven bekennen?”

„Ik heb je lief, Gait”, zeide ze zachtjes. „Ik wil den strijd aanvaarden met de witte wive van Espeloo, en we zullen wachten, wie de machtigste is”.

En men zegt, dat ze hem hielp het goud te dragen, dat hij van oude Mineke tot loon had gekregen. Nog altijd wijst men de plaats, waar zij beiden gegaan zijn, waar zij een deel van het roode goud nam, en waar haar lach had geschaterd, nadat ze haar ernstig lot had aanvaard.

Het was een blijde bruiloft. Alle ridders van Gelderland en het Oversticht zaten mede aan tafel, en pauwen en kapoenen en speenvarkens bij dozijnen werden aangebracht door de knechten van den boer. Willem, de minstrel, zong, en terwijl hij zong, was Gait's voorhoofd zonder rimpels, zijn oogen waren als van den jeugdigen knaap die zich eens verre had weten te houden van de witte wive en haar woeste jacht, en 't aloude rijmpje had gemurmeld:

„Old, old Mineke

Ik goa met oe neët met,

Ik heb mien zinnen en minnen

Op ander mēken ezet”.

Nadat de minstrel was vertrokken, en weder luid en ruw het gedruisch van het woeste feest stooft langs de lange tafelen, dronkemans-taal bralde, en hier en daar zelfs vechtenden keven met schorre stemmen, sluierde een stille angst, on-

wezenlijk, een ondoordringbaren nevel vóór de grendelen van Gait's hart, en een nooit gekende smart had zijn bewustzijn omslopen.

„Waarom nam je het goud van de witte wive?”

Tevergeefs zocht hij blijdschap te scheppen uit Golida's milde oogen. Zij lachte hem toe... Waarom bleef hij somber en vond hij geen leutige woorden van liefde, om haar te fluisteren? Ver en vreemd was zij van hem.

„Gezondigd heb je, Gait!”

(Slot volgt).

JOSEF COHEN.
Overneming verboden.

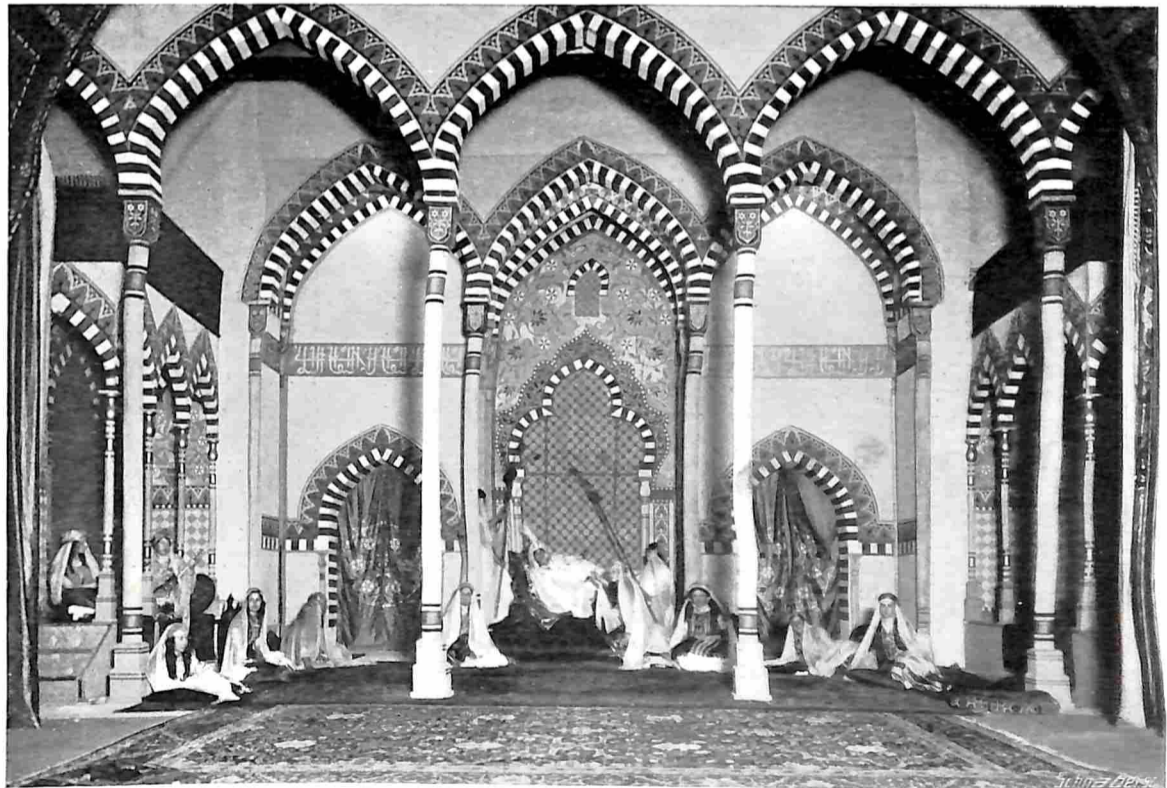

Foto Chr. Abraas.

HET GEBARENSPEL KURROGLOE EN NIGHARA, TE DELFT TIJDENS DE LUSTRUM-FEESTEN VERTOOND.
EEN VOOR-VERTREK VAN DEN HAREM IN SULTAN MOERAD'S PALEIS. PRINSES NIGHARA UITGESTREKT OP EEN RUSTBANK. (TWEDE TAFEREEL).

Foto's C. Steenbergh.

DE HISTORISCHE OPTOCHT TE ZUTPHEN OP 3 JULI L.L.
HERTOG KAREL DE STOUTE (Mr. H. B. VERLOREN VAN THEMAAT)

St. Christopher of St. Kitts, eersteling der Engelsch West-Indische Koloniën.

(Slot).

AN de Noordelijkste punt van het eiland gekomen, staan we vlak tegenover een stukje Nederlandsch grondgebied. St. Eustatius of „Statia”, zooals de Engelschen het noemen, is door een slechts 7 mijl breede zeestraat van St. Kitts gescheiden en hoewel het maar 8 vierkante Engelsche mijlen groot is, maakt het aan deze zijde met zijn hoogen rotswand een imposanten indruk. Het heeft als boekanieer-eiland rijke tijden gekend en men spreekt nog van de ongehoorde schatten, daar eens vergaard. Thans is de vroegere welvaart vervlogen, hoewel de door een verstandig gouvernement zoozeer aangemoedigde katoencultuur er de laatste jaren weer nieuw leven in geblazen heeft.

Achter Statia is Saba (ook Nederlandsch) slechts flauwtjes zichtbaar. Een merkwaardig eiland, een kraaiennest gelijk! Loodrecht rijzen de steile rotsen uit den Oceaan op en toegang tot het bewoonbare gedeelte van het land is slechts mogelijk door beklimming van een trap van een achthonderd treden, uitgehouwen in de rotsen, of door een nauw ravijn aan de Zuidzijde.

De bewoners staan door de geheele West bekend als uitmuntende zeevaarders. Er groeit geen timmerhout, er is kreek noch baai voor het te water laten der pas gebouwde booten en tóch hebben de bewoners zich als scheepsbouwers, zowel als zeelieden een goeden naam weten te verwerven.

Dikwijls zien we hier in St. Kitts de nette witgeschilderde sloepjes met den driekleur in top en graag maak ik, eenig Hollander hier, een wandeling naar de landingsplaats om het oude rood-wit-en-blauw weer eens te zien wapperen.

Thans buigt zich de weg Zuidwaarts en volgt steeds de Westkust van St. Kitts, tot aan Basseterre toe, ons punt van uitgang. Dadelijk valt ons een machtige steenklomp op, „Brimstone Hill”, bestaande uit vulcanisch gesteente, 700 voet hoog, die er uitziet alsof hij zoo „en bloc” door de kraters van het binnenland neergesmaakt is.

In oude annalen is te vinden, dat de rots, alwaar men nu in een der uitloopers vreedzaam kalk brandt, door het gouvernement voor £ 500 gekocht is en dat de metselwerken, die dezen rotsklomp herschiepen in een machtige vesting tegen de Franschen, door slaven gebouwd werden, waarvoor elke estate één slaaf op iedere tachtig had af te staan.

Gedurende vele jaren was dit „Gibraltar of the West Indies”, zooals het genoemd werd, onneembaar, totdat de Franschen er in slaagden geschut op de achterliggende heuvels te brengen, waarmee het lot der vesting beslist was.

Eenige jaren geleden is men begonnen de nog overeind staande ruïnes — voor ongeveer 60 jaar werd de vesting verlaten — der buitenwerken te herstellen en boomen en struikgewas te verwijderen. De op het hoogste punt gelegen citadel echter is nog in uitstekenden staat gebleven en voor menige pic-nic vormen de koele colonnades een gezocht plekje. In die gaanderijen, een ruime vierkante binnenplaats omgevende, vindt men verschillende chambrée's, wachtklokaal, bakkerij en cachot en kan men door de verschillende schietgaten loeren.

KAREL DE STOUTE IN ZIJN ZEGEKAR.

Op de voorste bank: de gravin van Grandpré (Mej. J. v. d. Hoeven) en hertogin Margaretha van York (Mevr. verLoren van Themaat-Baronesse van Larwick).

De afbeelding onder op blz. 326 (in het vorig nummer) ver- toont ons de poort van de citadel en daarboven zien we het overblijfsel van een uitkijktoren, tevens plaats voor de vlagge- stok. Maar o! wreede ironie! In het gat, waar vroeger de vlag- gemast stond, de kleuren van het fiere Brittanje toonende, von- den we nu de scherven van een Hollandschen vierkanten Jan!

De andere afbeelding geeft de vestingwerken aan den Noord- kant (of Engelsche zijde), die veel minder steil is en waar de zigzag gaande rijweg naar de groote poort voert. Boven ziet men de muur van de „Prince of Wales Battery”.

En hiermede nemen wij afscheid, hopende toeristen opgewekt te hebben tot een bezoek aan dit mooie, veel door Engelschen en Amerikanen bezochte eiland.

St. Kitts, December 1912.

J. H.

Overneming verboden.

De groote Rozententoonstelling te Boskoop

I

HET nijvere tuinbouwdorp Boskoop viert weder feest en het doet dit op een wijze, die zijn wereldvermaarde naam eer aan doet. Van 9—23 Juli wordt er een Rozen- tentoonstelling gehouden, zoo groot en zoo luisterrijk, als er waarschijnlijk nog nooit en nergens een gehouden is en toch zijn, met slechts weinig uitzonderingen, al de daar tentoongestelde struikstamrozen uitsluitend van Boskoopse herkomst.

In April 1911 vierde de Pomologische Vereeniging daar ter plaatse haar vijftigjarig bestaan, wat zij deed door het houden van een groote tentoonstelling van uitsluitend Boskoopse tuin- bouwproducten en deze onderneming had zulk een succes, dat de algemeene aandacht in eens op dit nog van bijna alle groote ver- bindingen afgesloten dorp werd gevestigd. Bijna al de daar ter plaatse gekweekte artikelen werden toen op de fraaiste wijze aan H. M. de Koningin en haar onderdanen ter bezichtiging aan- geboden, slechts met de Rozen kon dit, met het oog op het jaar- getijde niet, en dit is de reden, waarom een andere Vereeniging n.l. de Boskoopse Boom- en Plantenbeurs, zich opmaakte om in het jubeljaar, in verband met het Plan 1913, eens te laten zien, wat Boskoopse Rozen zijn.

Over het algemeen heeft men nog weinig begrip van de uit- breiding, die de Rozenkultuur in Boskoop en omgeving heeft ver- kregen en niet velen weten, dat die thans tot een wereldkultuur is geworden. Het was daarom een goed denkbeeld van den heer C. H. Claassen, Rijkstuinbouwleeraar aldaar, om eens nauwkeurige gegevens daaromtrent te verzamelen en die in kaart te brengen. De bezoekers zullen dan ook in het z.g.n. bijgebouw een vergroote kadastrale kaart kunnen zien, waarop ieder perceel, voor rozen- kultuur in gebruik, staat aangegeven. Hieruit blijkt nu, dat alleen in de omgeving van dit dorp 120 Hectaren met Rozen beplant zijn. Volgens een nauwkeurige en herhaalde telling worden er 140.000 struiken op één Hectare geplant, zoodat zonder overdrij- ving mag worden aangenomen, dat er dezen zomer ongeveer 16.800.000 struik- en stamrozen te Boskoop in kultuur zijn, waarvan toch minstens de helft dit jaar weder verkocht wordt. Laat men zich eens een voorstelling maken van een omzet van

ruim acht miljoen struiken, die naar alle deelen van de wereld verzonden worden.

Er komt echter nog iets anders bij. Bij velen mag het bekend geacht worden, dat al onze fraaie rozen z.g.n. veredeld worden op heel gewone soorten, waardoor een snellere voortkweeking en beteren groei wordt verkregen. Hiertoe worden nu verschillende soorten gebruikt en zoo heeft de ondervinding geleerd, dat voor deze streek de te Boskoop gekweekte *Rosa rugosa* het meest geschikt is. Nu beweren echter de concurrenten, dat veel op deze onderlagen gekweekte Rozen minderwaardig zijn en om nu aan ieder, die het zien wil, het tegendeel te bewijzen, is de bepaling gemaakt, dat al de in te zenden struiken en stammen op de Boskoopsche *Rosa rugosa* veredeld moeten zijn. Een afdoender bewijs kan zeker niet geleverd worden, wanneer men weet, dat er ruim 20.000 Rozen, in potten gekweekt, zullen ingezonden worden.

Aan deze struik- en stamrozen is echter nog een andere bijzonderheid, n.l. dat het allen, weder met slechts enkele uitzonderingen, alleen z.g.n. éénjarige veredelingen zijn, d.w.z. dat zij verleden jaar Juli of Augustus eerst geocculeerd werden, en dat al het gewas en al de bloemen, die zij toonen, zich in één jaar ontwikkeld hebben, waarmede het bewijs geleverd wordt, welk een krachtigen groei door de *rugosa* onderlaag wordt opgewekt.

Daar zeker honderden lezeressen en lezers van „Buiten” deze fraaie tentoonstelling zullen gaan bezichtigen, is het voor hen zeker van belang deze bijzonderheden te weten.

Een tentoonstelling van ruim twintigduizend Rozen, kan men zich daar wel een voorstelling van maken en ook van de moeilijkheden, die zich voordeden om die behoorlijk uit te stallen? Daartoe moest toch een bijzonder gebouw gezet worden, want het is niet de vraag om de bloemen enkele dagen, maar wel om ze van 9—23 Juli, dus ruim veertien dagen, goed te houden. Om dit te bevorderen werd een gebouw van geheel bijzondere constructie opgetrokken n.l. een reusachtige schaduwtent, geheel van latwerk vervaardigd, met wit katoen gedrapeerd en met geolied linnen gedekt. Hierdoor wordt een geregelde lucht-circulatie en tevens gedempt licht verkregen, wat ten gevolge heeft, dat zelfs bij zeer warm weer de temperatuur in het gebouw frisch blijft en de kleuren der bloemen goed tot haar recht komen. Aan deze schaduwtent, die een oppervlakte heeft van 3000 M², sluit zich een bijgebouw aan, dat bestemd is voor de inzendingen afgesneden bloemen en dat een oppervlakte heeft van 800 M².

De hoofdingang uit wit geschilderd latwerk, waardoor zich in alle richtingen klimrozen slingeren, gaat als het ware schuil onder de reusachtige tent. Komende door het met mooie rieten meubelen gemeubileerde ontvangsalon, staat men eensklaps voor een groote hal, die fonkelt door de overweldigende massa bloemen en waarin de lucht vervuld is door de zachte geur der duizenden Rozen. Deze groote ruimte wordt van achter afgesloten door een rij witte zuilen, onderling door slingers met rozen verbonden, in welke zuilenrij zich de beelden der Nederlandsche vrijheidshelden van 1813 bevinden. In het midden van deze kolnade verheft zich een tempeltje, waarin een beeld van de godin Flora, die als het ware neerziet op vakjes met de fraaist denkbare Rozen.

De geheele tent is in zuiver rechtlijnige stijl, voor dit doel zeker de geschikste, aangelegd; op de vakken zijn de verschillende struiken en stammen geplaatst, terwijl zich te midden van deze fraaie

Foto's C. Steenbergh.

DE DELFTSCHE LUSTRUM-FEESTEN. DERWISCHEN OP HUNNE EZELS.

SHAH ABBAS DE GROOTE (DE HEER C. F. STORK D.W.ZN.) RECHTS ACHTER ZIJN PARASOLDRAGER EN GROOT KAMERHEER AGA HAGGI (DE HEER L. VAN DEN HONERT)

ABBAS DE GROOTE OP ZIJN ZEGETOCHT DOOR HET HOLLANDSCHE ISPAHAN

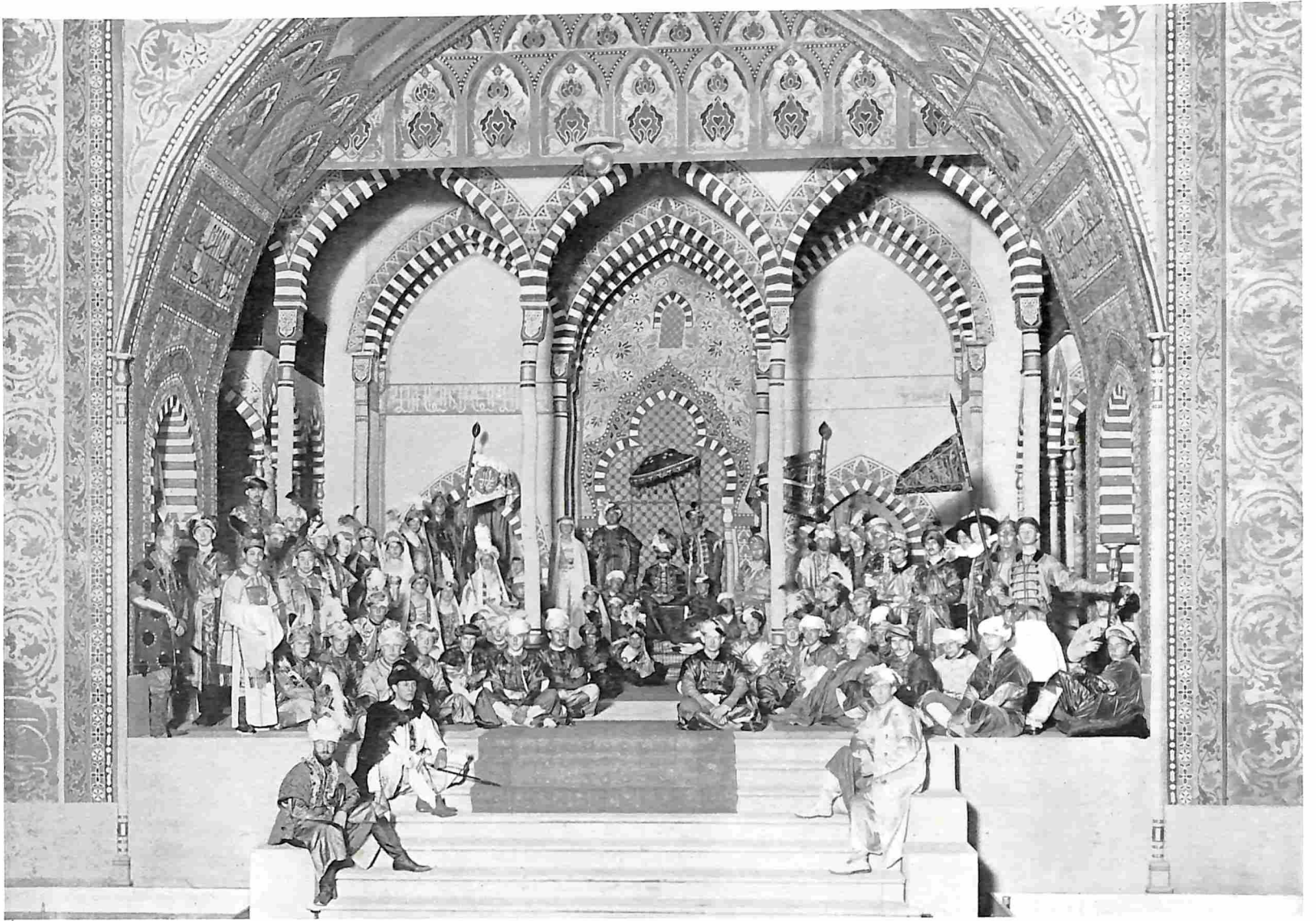

Foto Chr. Abraas.

DE DELFTSCHE LUSTRUM-FEESTEN. DE COUR IN DE PERZISCHE ZAAL.

bloemen, beelden van H. M. de Koningin en Koning Willem I verheffen. De geheele groote tent wordt omgeven door een pergola van fijn, wit geschilderd latwerk, waartusschen en overheen zich honderden klimrozen met grootere en kleinere bloemen in de grootste verscheidenheid slingeren. Tusschen de eveneens met Rozen omrankte steunpilaren staan prachtige, moderne tuinvazen met mooie hangrozen gevuld, wat ook het geval is met de manden, die de pilaren omgeven. Langs de lengte wand van de groote tent strekt zich een ruim restauratiegebouw uit, van waar men steeds een vrij uitzicht over de tentoongestelde bloemen heeft.

Met een brug verbonden, staat het bijgebouw, dat geheel dicht is, daar dit bestemd is voor de afgesneden bloemen. Als voorwaarde is gesteld, dat de afgesneden rozen allen stengels van minstens 30 c.M. lengte moeten hebben. Zij zijn opgesteld in vazen, die gerangschikt zijn op tafels, waarop als ondergrond meer dan 2000 jonge Adiantums staan. Het middenvak van deze tent is in parterrevorm aangelegd en hier hebben de nieuwste verscheidenheden een plaats gevonden. Aan een der zijwanden van dit gebouw sluit zich een mooie, zeer practisch ingerichte plantenkas van de firma K. van Nes C. B. zoon aan.

De geheele tentoonstelling leverde bij de opening reeds een onvergelykelyk kleurspel op, dat, wanneer de klimrozen, die door het koude weer teruggehouden werden, iets verder zijn, zeker nog fraaier zal zijn. Het is een tentoonstelling, eenig in haar soort, zooals waarschijnlijk nooit meer te zien zal zijn. Hare Majesteit de Koningin en Prins Hendrik toonen door haar te bezoeken, hoeveel belang zij in de ontwikkeling van Boskoop stellen en terecht mogen wij verwachten, dat geen lezeres of lezer van „Buiten” zal verzuimen een bezoek aan dit eenige Rozenfeest te brengen.

E. Th. W.

Overneming verboden.*Nieuws op vischtransportgebied.*

SEDERT Willem Beukelsz van Biervliet in 1386 het haringkaken uitvond, is nog altijd zout een machtwoord op het gebied van vischtransport. Daarbij is in den loop der laatste tientallen van jaren ook ijs en koeltechniek gekomen, doch ten opzichte der te verzenden waarde van verse visch komt een combinatie dezer beide conserveermiddelen altijd nog tamelyk duur uit. Nieuwe uitvindingen komen tegenwoordig veelal uit het laboratorium, en zoo heeft thans een Russische Prof. Danilewsky, iets nieuws gebracht, dat practische proefnemingen glansrijk doorstond en naast de verdienste de visch zeer lang versch te kunnen houden, ook veel goedkooper resultaten oplevert, dan dit bij de gebruikelijke wijze van vischtransport het geval is.

Zoo werden te Hull bij wijze van proef door Danilewsky een

25 tal verse visschen, waaronder schol, witvisch, kabeljauw en haring, behandeld met een vloeistof, samengesteld uit zout, azijnessence en alcohol. Deze visschen werden gedurende 10 dagen in een vat bewaard, waarna men hun toestand bij onderzoek als uitstekend voor de consumptie vaststellen kon; ze werden opgediend bij een maaltijd, waaraan vertegenwoordigers van het bestuur der visscherijzaken mede aanzaten.

Bij dezelfde voorzorgen komt vleesch altijd in beteren toestand aan de markt dan visch, omdat de laatste nu eenmaal spoediger aan bederf onderhevig is en minder weerstand biedt aan temperatuursinvloeden.

Een uitvinding als die van Prof Danilewsky zal, naar deze geleerde zich voorstelt, in breeden kring toepassing kunnen vinden en practisch van onschatbare waarde zijn. G.

Foto C. Steenbergh.

DE LUSTRUM-FEESTEN TE DELFT.
DE VERSIERDE PEPPERSTRAAT.